

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Dil İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Aysun AKARÇAY^{1*} & Bekir DİREKÇİ²

Gönderilme Tarihi: 15 Aralık 2022 Kabul Tarihi: 21 Aralık 2022
DOI: 10.52974/jena.1219476

Öz:

Yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili yapılmış olan bu araştırma yabancı dil olarak Türkçe öğrenmekte olan öğrencilerin dil ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Akdeniz Üniversitesi TÖMER ve Ankara Üniversitesi TÖMER Merkez ve şubelerinde öğrenimlerine devam etmekte olan 48 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerden nitelikli veriler toplanabilmesi için en az bir kur almış olma şartı aranmış ve A2 seviyesi alt sınır kabul edilmiştir. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Toplanan veriler araştırmacı ve bir alan uzmanı tarafından analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin birden fazla amaç doğrultusunda en az B düzeyinde bu dili öğrenmeyi istedikleri, en çok sözel iletişim becerilerine ihtiyaç duydukları, dil bilgisi öğretimini dil öğretiminin ayrılmaz bir parçası olarak gördükleri, ders kitaplarının yeterliği noktasında bazılarının olumlu görüş bildirmesine rağmen çoğunluğunun olumsuz görüş bildirdikleri ve beraber eğitim gördükleri öğrencilerin yaşlarının öğrenmelerini olumlu etkilediği veya herhangi bir etkisi olmadığı yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, yabancı dil olarak Türkçe, ihtiyaç analizi, TÖMER.

Abstract:

This research, which is related to teaching Turkish to foreigners, is qualitative research to plan to determine the language for education in Turkish as a language. In this study, case study, one of the qualitative research designs, was used. The study group of the research consists of 48 students continuing their education at Akdeniz University TÖMER and Ankara University TÖMER Center and branches in the spring semester of the 2019-2020 academic year. In order to collect qualified data from students, the condition of having taken at least one level was sought and A2 level was accepted as the lower limit. Such a limit was not taken into account in the selection of trainers. The data of the study were collected using a personal information form and a semi-structured interview form. The collected data were analyzed by the researcher and a field expert.

Atf:

Akarçay, A., & Direkçi, B. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesi. *International Journal of Education and New Approaches*, 5(2), 284-300. <https://doi.org/10.52974/jena.1219476>

¹Akdeniz Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-5649-0510

²Akdeniz Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-6951-8567

*Corresponding Author: akarcayaysun@hotmail.com

As a result of the research, students who learn Turkish as a foreign language want to learn this language at least at B level for more than one purpose, they need verbal communication skills the most, they see grammar teaching as an integral part of language teaching, although some have positive opinions about the adequacy of the textbooks, the majority of them do not. It has been determined that they have negative opinions and that the age of the students they study with has a positive effect on their learning or does not have any effect.

Keywords: Turkish education, Turkish as a foreign language, needs analysis, TÖMER.

GİRİŞ

Dil insanoğlunun, düşünen ve yaşamını topluluklar içinde sürdüren sosyal bir varlık olması neticesinde, kendinde doğal olarak keşfettiği muhteşem bir yeti, bir iletişim aracıdır. Sözlü ya da sözsüz; yerel, ulusal ya da evrensel olabilen dil her yerde ve her zaman insana düşünce ve hislerini aktarmada hizmet etmektedir.

“Bireyler neden kendi ana dillerinden farklı bir dili öğrenme ihtiyacı hissedebilirler?” sorusuna kuşkusuz geniş bir ölçekte yanıt verilmesi mümkündür. Bu soruya bireysel çerçevede bakıldığında, diğer dilleri öğrenme ilgisi, kendisine yeni iş olanakları yaratma, akrabalık bağlantıları, seyahat etme isteği gibi unsurlar öne çıkarken, toplumsal çerçevede bakıldığında konuşulmakta olan dilin dünya üzerindeki yaygın kullanımı öne çıkmakta, devletlerarası ve siyasi ilişkiler çerçevesinde bakıldığında ise o dilin konuşulduğu devletle olan iktisadi, sosyal, kültürel, eğitim gibi alanlardaki bağlantılar öne çıkmaktadır. Bu durum dikkate alındığında Türkçe yabancı dil olarak öğretimi bakımından hem bireysel hem toplumsal açıdan her zaman talep görmektedir (Balcı & Melanlıoğlu, 2020:174). Balcı (2016: 11) geçmişten günümüze kadar Türk diline gösterilmekte olan ilginin nedenini Türk milletinin tarihi süreçteki belirleyici özellikleri ve farklı coğrafi bölgelerde yönetici konumunda olması ile ilgili olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca 21. yüzyılın başlarında Türkiye’de yaşanan hem siyasi hem de iktisadi gelişmelerin dünya üzerinde Türkiye’nin tanınmasını sağladığını ve yurt dışından eğitim amaçlı öğrencilerin gelmek istemesinin ve çeşitli uluslararası ticari ilişkilerin kurulmasının Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde etkili olduğuna dikkat çekmiştir.

Günümüzde yabancı dil öğretimine geçilmeden, öncelikle öğrencilerin neleri bildikleri, neleri öğrenmek istedikleri, nelere daha çok ihtiyaç duyduklarının belirlenmesi önem kazanmıştır. Farklı eğitim politikalarının kullanılması ile yabancı dil öğretiminde farklı yollar izlenmiş ve izlenmektedir. 21. yüzyılda bulunan bir kişinin dil öğrenme ihtiyacı eskiye göre büyük farklılıklar göstermektedir. Farklı ihtiyaçlara sahip olan hedef grupların dil öğretim süreçlerinde aynı materyallerin, yöntemlerin kullanılması beraberinde bazı sorunları da getirmektedir (Uzdu Yıldız & Ramanenkava, 2020:532). Dil öğretiminde ihtiyaç analizinin yapılmasının en önemli nedenlerinden biri de bu sorunların önüne geçmektir. Richards’a (2001) göre dil öğreniminde ihtiyaç analizi yapmanın pek çok nedeni vardır. Bu nedenlerden bazıları şunlardır: 1. Satış temsilciliği, tur rehberliği ya da öğrencilik gibi özel bir rolü gerçekleştirebilmek için gerekli özel dil becerilerinin ne olduğunu belirlemek, 2. Belirli bir grupta, hangi öğrencilerin, özellikle hangi dil becerilerinde pratiğe ihtiyacı olduğunu görmek, 3. Öğrencilerin yapması gerekenlerle hâlihazırda ne yapabildikleri arasındaki farkı teşhis etmek, 4. Öğrencilerin karşılaştıkları belli başlı problemler hakkında bilgi toplamaktır.

İlk defa Michael West tarafından 1920’li senelerde öğrencilerin neden ve ne şekilde İngilizceyi öğrenmeleri gerektiğine açıklık getirmek için Hindistan’da kullanılmaya başlanan ihtiyaç analizi kavramı 1970’li yıllara kadar ilgi görmeyip Avrupa Konseyi’nin dil öğretimine yönelik yaptığı çalışmalar doğrultusunda 1970’lerde yaygınlaşmıştır (Kibar, 2021:181). İhtiyaç

analizini; öğretim programları hakkında bilgi toplamak, öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve hangi uygulamaların yararlı olduğunu hangilerinin olmadığını ortaya koymak amacı ile yapılan sistematik bir yöntemdir (Walker, 2007). İhtiyaç analizinde temel amaç bir öğretim programında içerikte bulunması gerekenleri tespit etmektir. Böylelikle eğitimciler öğrencilerin ihtiyaçlarını daha iyi kavrayarak hangi konulara ne oranda yer vermesi gerektiğine somut veriler doğrultusunda karar verebileceklerdir (Kayan & Kılıç, 2021: 62). İhtiyaç analizi süreci hazırlık, bilgilerin toplanması, bilgilerin analizi ve bilgilerin rapor edilmesi olmak üzere dört aşamada gerçekleşmektedir (İhtiyaç Analizi, 2022).

İhtiyaç analizi araştırmalarında, öğrencilerin ne bildiklerinin ve neyi öğrenmek istediklerinin belirlenmesi araştırmanın temellendirilebilmesi noktasında önem taşımaktadır (Çalışkan & Çangal, 2016:311). Alan yazında Türkçenin yabancı dil öğretimi sürecindeki öğrenci ihtiyaçlarını belirlemek için farklı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Aksoy (2021) Tunus'ta, Ramanenkava (2020) Belarus'ta, Deliktaş (2019) İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde, Orhan (2019) İsveç'te, Farzan (2019) Afganistan'da, Akbaş (2018) Gürcistan'da, Jilta (2016) Kosova'da, Boylu ve Çangal (2014) İran'da ve Çangal (2013) Bosna Hersek'te Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesi için araştırma yapmışlardır. Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde yabancı öğrencilerin dil ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu fark edilmiştir. Bu noktadan hareketle bu çalışma Akdeniz Üniversitesi TÖMER ve Ankara Üniversitesi TÖMER Merkez ve şubelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenmekte olan öğrencilerin dil ihtiyaçlarını ortaya koyma amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

1. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçlarına yönelik görüşleri nelerdir?
2. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak dil seviyesine yönelik görüşleri nelerdir?
3. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin temel dil becerilerine yönelik görüşleri nelerdir?
4. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?
5. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğretimine yönelik görüşleri nelerdir?
6. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin ders kitaplarının öğrencilerin dil ihtiyacını karşılamada yeterliği üzerine görüşleri nelerdir?
7. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin birlikte eğitim gördüğü yaş gruplarına yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dil ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik yapılan bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma Yıldırım, (1999) tarafından gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi farklı nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanılarak, algı ve olayların kendi doğal ortamlarında bir bütün olarak ortaya konulmasını sağlayan, sosyal olguları içinde buldukları çevreyle birlikte araştırıp anlamayı öne çıkaran bir yaklaşımdır. Bireyin hareketleri birbirinden bağımsız küçük parçalara bölünemeyeceğinden değişkenlerin birbirinden bağımsız olarak değil bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir (Tanyaş, 2014). Nitel araştırmalarda araştırma sürecine dahil edilen kişiler, değerli veri kaynakları olarak kabul

edilmekte kişilerin davranış alanları kısıtlanmamakta ve tepkileri sınırlandırılmamaktadır (Ertugay, 2019). Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması sınırlı olan bir sistemin işleyişi ve çalışışı ile ilgili sistematik bilgi toplamak amacıyla o sistemin detaylı olarak incelenmesidir (Chmiliar, 2010). Gerring (2007) ise durum çalışmasını birden fazla var olan durumu açıklamak için bu durumların her birinin derinlemesine çalışılması olarak tanımlamaktadır. Bu araştırmada da tek bir durum olan yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlandığı için durum çalışması tercih edilmiştir.

Araştırmanın Katılımcı Grubu

Araştırmanın katılımcı grubunu 48 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Akdeniz Üniversitesi TÖMER ve Ankara Üniversitesi TÖMER Merkez ve şubelerinde öğrenim görmektedirler. Araştırma gönüllülük esasına dayanmaktadır. Öğrencilerden nitelikli veriler toplanabilmesi için en az bir kurda başarılı olma şartı aranmış ve A2 seviyesi alt sınır kabul edilmiştir. Bu çerçevede araştırmaya katılan öğrencilere yönelik katılımcı bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

Katılımcı Bilgileri		f	Katılımcılar
Cinsiyet	Erkek	11	Ö1, Ö10, Ö14, Ö19, Ö21, Ö25, Ö27, Ö28, Ö36, Ö44, Ö48
	Kadın	37	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö26, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö37, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö45, Ö46, Ö47
Dil düzeyi	A2	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	B1	12	Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24
	B2	12	Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36
	C1	12	Ö37, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48
Yaş	18-20	5	Ö1, Ö8, Ö10, Ö15, Ö25
	21-25	3	Ö14, Ö44, Ö48
	26-30	8	Ö4, Ö11, Ö12, Ö16, Ö22, Ö30, Ö40, Ö43
	31-35	14	Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö17, Ö23, Ö26, Ö28, Ö32, Ö33, Ö37, Ö39, Ö46, Ö47
	36+	18	Ö5, Ö9, Ö13, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö27, Ö29, Ö31, Ö34, Ö35, Ö36, Ö38, Ö41, Ö42, Ö35
Ana dili	Almanca	2	Ö16, Ö34
	Arapça	6	Ö24, Ö36, Ö17, Ö26, Ö30, Ö46
	Farsça	6	Ö11, Ö18, Ö19, Ö23, Ö33, Ö45
	İngilizce	3	Ö12, Ö22, Ö9
	Kazak Türkçesi	4	Ö4, Ö6, Ö10, Ö40
	Rusça	14	Ö1, Ö3, Ö7, Ö8, Ö13, Ö20, Ö25, Ö29, Ö32, Ö37, Ö38, Ö39, Ö42, Ö44
	Tatar Türkçesi	3	Ö2, Ö15, Ö31
	Uygur Türkçesi	2	Ö14, Ö28
Diğer	8	Ö5, Ö21, Ö27, Ö35, Ö41, Ö43, Ö47, Ö48	

Tablo 1’e bakıldığında katılımcıların 11 erkek ve 37 kadından oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların yaş aralıklarına bakıldığında ise 18 ve 36+ yaş üstü katılımcıların bulunduğu dikkat çekmektedir. Tabloda en dikkat çekici nokta her dil düzeyinden eşit sayıda katılımcı bulunmasıdır. Katılımcıların ana dillerine bakıldığında ise en fazla Rusça olduğu bunu Arapçanın ve Farsçanın takip ettiği görülmektedir. Diğer başlığındaki diller ise Fransızca, Özbek Türkçesi, Sırpça, Slovence, Türkmen Türkçesi, Ukraynaca ve Urduca’dır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilere yönelik kişisel bilgi formunda katılımcıların cinsiyetleri, yaşları, ana

dilleri ve dil düzeylerine yönelik 4 soru yer almaktadır. Araştırmada konunun bütün yönleri hakkında bilgi toplayabilmek için görüşme tekniği ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Görüşme sorularının hazırlanmasında alanyazın taraması yapılarak araştırmanın amacına uygun taslak sorular oluşturulmuş ve soruların kapsam geçerliliğinin belirlenmesi için 5 Türkçe eğitimi alan uzmanının ve 2 ölçme değerlendirme alan uzmanının değerlendirmesine sunularak gelen dönütler doğrultusunda son şekli verilmiştir. Uygulama aşamasına geçilmeden önce 10 öğrenci ile pilot görüşme yapılmış, formlarda yer alan soruların anlaşılır olup olmadığı kontrol edilmiştir. Görüşmeler gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiş ve nitelikli veriler toplayabilmek için katılımcılara çalışmanın amacı doğrultusunda gerekli bilgiler verilmiştir. Görüşmeler çevrim içi ortamlarda 15-20 dakika arasında yapılarak kayıt altına alınarak yapılmış sonrasında yazıya aktarılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada öğrenciler ile yapılan görüşmelerden elde edilen ses kayıtları veri kaybının olmaması için öncelikle yazıya aktarılıp sonrasında analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesi sırasında içerik analizinden yararlanılmıştır. Stone, Dunphy, Marshall ve Ogilvie (1996:213) içerik analizini; metinlerin içinde tanımlanmakta olan belirli karakterlerin sistemli ve tarafsız sonuçlara ulaşmak için analiz edilmesi olarak tanımlamıştır. İçerik analizleri ile verilerden içeriğe yönelik tekrar yapılabilen ve geçerli sonuçlara ulaşılabilenmektedir (Krippendorff, 1980: 25). Analiz sırasında metinlerden ulaşılan geçerli yorumlar birçok farklı işlem sonucunda ortaya konulmaktadır (Weber, 1989: 5). İçerik analizi; amaçları belirleme, kavramları tanımlama, analiz birimlerini belirleme, konu ile ilgili verilerin yerini belirleme; mantıksal bir yapıyı geliştirme, kodlama, kategorilerini belirleme; sayma, yorumlama ve sonuçları yazma aşamalarından oluşmaktadır (Büyüköztürk vd., 2017). Araştırmada toplanan veriler araştırmacı ve bir alan uzmanı tarafından analiz edilmiştir. Kod-tema uyumunun sağlanabilmesi için farklı bir alan uzmanı eşliğinde toplantı yapılmış oy birliği/oy çokluğu esasına dayalı olarak farklılıklar giderilmiş ve verilerin analizi tamamlanmıştır.

BULGULAR

Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerden elde edilen veriler analiz edilerek aşağıda tablolar halinde sunulmuş ve açıklanmıştır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “Türkçe öğrenme amaçlarına yönelik görüşleri” analiz edilerek Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçlarına Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
Türkçe öğrenme amaçları	Türkiye’de yaşadığım için	Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö31, Ö32, Ö37, Ö39, Ö40, Ö41, Ö43, Ö44, Ö46, Ö47, Ö48	32
	Türkiye’de çalışmak için	Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö14, Ö18, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö33, Ö36, Ö38, Ö40, Ö42, Ö43, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48	20
	Türk kültürünü tanımak için	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö18, Ö22, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30, Ö34, Ö35, Ö39, Ö43, Ö46	17
	Türkiye’de eğitim görmek için	Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö17, Ö25, Ö30, Ö31, Ö44, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48	13
	Türk olan yakınlarımla iletişim kurabilmek için	Ö5, Ö7, Ö12, Ö18, Ö20	5
	Türkiye’ye turist olarak geldiğim için	Ö10, Ö16, Ö20, Ö34, Ö36	5
	Farklı dilleri öğrenmeyi sevdiğim için	Ö15, Ö16, Ö35	3

Tablo 2 incelendiğinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin büyük bir kısmının Türkçe öğrenmelerinde birden fazla amaç taşıdıkları dikkat çekmektedir. Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmelerindeki en temel amaç ise Türkiye’de yaşıyor olmalarıdır (f=32). Bu amacı sırası ile Türkiye’de çalışmak için (f=20), Türk kültürünü tanımak için (f=17), Türkiye’de eğitim görmek için (f=13), Türk olan yakınlarımla iletişim kurabilmek için (f=5), Türkiye’ye turist olarak geldiğim için (f=5) ve son olarak da farklı dilleri öğrenmeyi sevdiğim için (f=3) amaçları takip etmektedir. Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Türkiye’de yaşamak için gelecekte ve yüksek lisans almak için inşallah bunların sebebiyle Türkçe öğrenmeye başladım. (Ö17)

Bana cevap veren arkadaşımı anlayabilmek istiyorum. Ya televizyondan ya da muhatabımdan ne duyduğumu ya da okuduğumu anlamak istiyorum. Kendi dilimde söyleyeceklerimi söyleyebilmek istiyorum. (Ö20)

Bu ülkenin vatandaşı oldum, bu ülkede yaşamak ve çalışmak istiyorum. (Ö40)

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “Türkçe öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak dil seviyesine yönelik görüşleri” analiz edilerek Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenme İhtiyaçlarını Karşılacak Dil Seviyesine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
İhtiyaç olarak görülen dil seviyesi	A1-A2	-	0
	B1-B2	Ö1, Ö5, Ö7, Ö12, Ö18, Ö19, Ö33, Ö36	8
	C1	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö34, Ö35, Ö37, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48	42

Tablo 3’te araştırmaya katılan öğrencilerin dil öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak dil seviyelerine yönelik görüşleri incelendiğinde çoğunluğunun (f=42) C1 düzeyinin ihtiyaçlarını karşılayacağı yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. B1-B2 düzeyinin yeterli olacağına yönelik görüş bildiren katılımcıların Tablo 3’teki Türkçe öğrenme amaçlarına bakıldığında daha çok iletişim kurma kaynaklı olduğu fark edilmektedir. Tablo 4’te en dikkat çeken durum A1-A2 düzeyinin hiçbir öğrencinin dil öğrenme ihtiyacını karşılamıyor olmasıdır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “temel dil becerilerine yönelik görüşleri” analiz edilerek Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin Temel Dil Becerilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
En çok ihtiyaç duyulan dil becerileri	Okuma	Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö15, Ö34, Ö35, Ö39, Ö40, Ö42, Ö43, Ö44, Ö48	17
	Yazma	Ö1, Ö6, Ö8, Ö11, Ö15, Ö16, Ö19, Ö26, Ö28, Ö34, Ö35, Ö40, Ö41, Ö44, Ö47, Ö48	16
	Konuşma	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36, Ö37, Ö38, Ö40, Ö44, Ö46, Ö47, Ö48	36
	Dinleme	Ö1, Ö4, Ö6, Ö8, Ö11, Ö15, Ö19, Ö23, Ö24, Ö25, Ö29, Ö31, Ö34, Ö38, Ö40, Ö42, Ö44, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48	21
En sık kullanılan dil becerileri	Okuma	Ö2, Ö4, Ö8, Ö9, Ö11, Ö23, Ö25, Ö27, Ö41, Ö44, Ö48	11
	Yazma	Ö8, Ö11, Ö25, Ö30, Ö35, Ö38, Ö40, Ö48	8
	Konuşma	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö29, Ö31, Ö34, Ö35, Ö36, Ö37, Ö38, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48	34
	Dinleme	Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö18, Ö19, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö39, Ö41, Ö46, Ö47, Ö48	24
En çok zorlanılan dil becerileri	Okuma	Ö10, Ö24, Ö38, Ö44	4
	Yazma	Ö1, Ö3, Ö7, Ö11, Ö15, Ö24, Ö26, Ö28, Ö31, Ö40, Ö41, Ö42, Ö44, Ö46, Ö47	15
	Konuşma	Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö27, Ö29, Ö30, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö37, Ö39, Ö40, Ö44, Ö47	25
	Dinleme	Ö2, Ö4, Ö9, Ö10, Ö19, Ö21, Ö23, Ö25, Ö36, Ö38, Ö45, Ö47	12
Zorlandığım dil becerisi yok	Ö43	1	

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin en çok ihtiyaç duydukları dil becerilerinin sırasıyla *konuşma*, *dinleme*, *okuma* ve *yazma* olduğu görülmektedir. En sık kullanılan dil becerileri, en çok ihtiyaç duyulan dil becerilerine paralel olarak *konuşma*, *dinleme*, *okuma* ve *yazma* olarak sıralanmaktadır. Bu durum da sosyal hayatta iletişim kurmak için daha sık kullanıldığı düşünülen sözlü iletişim becerilerinin ön plana çıkmasından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin en fazla zorlandıklarını belirttikleri dil becerilerine bakıldığında ise *konuşma* ve *yazma* becerilerinin olduğu görülmektedir. Tablo 5’te sadece bir öğrenci (Ö43), C1 seviyesinde, Türkçeye dayalı dil becerilerinin hiçbirinde zorlanmadığını ifade etmiştir. Bazı öğrencilerin dil becerilerine yönelik görüşleri şu şekildedir:

İyi konuşmada ve dinlemede zorlanıyorum. Belki karantina altındaki durumda, Türklerle ya da sınıfça az konuşmak imkânından dolayı. (Ö3)

En çok konuşmaya ihtiyaç duyuyorum ama zor. Çünkü dil bilgisini karıştırıyorum ve kafamda bir cümle oluşturmak zaman alıyor ve doğru/gerekli kelimeleri hatırlamak zor. (Ö27)

Türkçe anlamak ve konuşmak benim için önemlidir, çünkü Türkiye’de yaşıyorum ve özgür ve bağımsız hissetmek istiyorum. Sevdiğim ülkedeki insanları anlamak istiyorum. O yüzden gramer öğrenmek gerekir. (Ö37)

Yazmada çok zorlanıyorum, yazacağım konuya ilgili çok kelime bildiğim halde güzel yazamıyorum ve çok yanlışlarım çıkıyor. Bana göre yazma kolay bir şey değil aynı zamanda öğrenci çok pratik yapması gerekiyor. (Ö46)

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik önerileri” analiz edilerek Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Önerileri

Tema	Kod	Katılımlar	f
Dil becerilerinin geliştirilmesi	Öğrenciler, kendileri, eksik yönlerini geliştirecek şekilde çalışmalar / faaliyetler yapmalı	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö15, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö36, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö47, Ö48	33
	Sınıf içinde bu becerilere yönelik ek etkinlikler yapılmalı	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö12, Ö13, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö26, Ö27, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36, Ö45, Ö48	24
	Öğretmenler derslerde bu becerilere ağırlık vermeli	Ö1, Ö11, Ö13, Ö18, Ö19, Ö22, Ö29, Ö31, Ö32, Ö35, Ö38, Ö45, Ö48	13
	Eğitim programında / ders kitaplarında bu becerilere ağırlık verilmeli	Ö4, Ö7, Ö13, Ö14, Ö16, Ö29, Ö31, Ö32, Ö33, Ö35, Ö37, Ö38, Ö46	13

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğu temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik öneri olarak kendi eksikliklerini kapatmak için gerekli çalışmalarını yine kendilerinin yapması gerektiği (f=33) önerisini sunmuşlardır. Bu öneri dışında öğrenciler sınıflarda bu becerilere yönelik ek etkinlikler yapılması gerektiği (f=24), öğretmenlerin derslerde bu becerilere ağırlık vermesi gerektiği (f=13) ve eğitim programlarında/ders kitaplarında bu becerilere ağırlık verilmesi gerektiği (f=13) önerisinde bulunmuşlardır. Temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğrenci önerilerinden bazıları şu şekildedir:

Benim için eğitim böyle bir şekilde yeterli ve öğretmenler biraz geliştirilmesine ağırlık vermeli. (Ö11)

Ekstra broşürler veya büyük kitaplar olmadan dijital formda bir kitap gönderebilirsiniz. Ayrıca seslendirmeler de olur dinleme için. (Ö16)

Ek sınıf içi aktiviteler ve beceri uygulamaları ile daha basitleştirilmiş bir kitap formatının faydalı olacağını düşünüyorum. (Ö33)

Bence eğitim materyalleri yeterli sanırım. Dil eğitimini alan her kimse biraz çaba göstermeli, kendini geliştirmeli okuma, yazma, konuşma konusunda en çok da bol bol konuşmalı, müzik dinlemeli, alt yazısız filmler izlemeli. (Ö44)

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “dil bilgisi öğretimine yönelik görüşleri” analiz edilerek Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Dil bilgisi Öğretimine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	Katılımlar	f
Dil öğretiminde dil bilgisinin yeri	Kurs boyunca öğretilmeli	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö32, Ö34, Ö35, Ö37, Ö39, Ö41, Ö43, Ö44, Ö45, Ö46, Ö48	29
	Öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarına göre öğretilmeli	Ö8, Ö15, Ö18, Ö33, Ö38, Ö40, Ö47	7
	Belirli kurlarda (A1-A2- B1 vb.) öğretilmeli	Ö31	1
	Temel seviyede öğretilmesi yeterli	Ö1, Ö2, Ö9, Ö13, Ö25	5
	Gereksiz	Ö10, Ö12, Ö24, Ö36	4
	Fikrim yok	Ö11	1
Dil bilgisi eğitimi kimler için önemli	Türkiye’de çalışmak isteyenler için	Ö3, Ö12, Ö14, Ö15, Ö19, Ö23, Ö25, Ö31, Ö39, Ö42, Ö43, Ö44, Ö46, Ö48	14
	Türkçe öğrenen herkes için	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö11, Ö13, Ö16, Ö22, Ö28, Ö29, Ö32, Ö37, Ö40	14
	Türkçeyi üst düzeyde kullanmak isteyenler için	Ö8, Ö9, Ö10, Ö17, Ö20, Ö21, Ö24, Ö26, Ö30, Ö33, Ö34, Ö35, Ö38, Ö41, Ö43, Ö45	16
	Türkiye’de eğitim almak isteyenler için	Ö12, Ö14, Ö18, Ö19, Ö23, Ö25, Ö27, Ö36, Ö42, Ö43, Ö47	11
	Fikrim yok	Ö5	1
İletişim sırasında dil bilgisi hatası yapmanın anlaşılmaya etkisi	Anlaşılabiliyorum	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36, Ö37, Ö38, Ö39, Ö40, Ö42, Ö44, Ö45, Ö47, Ö48	42
	Anlaşılamıyorum	Ö7, Ö10, Ö20, Ö41, Ö43, Ö46	6

Tablo 6’da öğrencilerin dil bilgisine yönelik görüşleri incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının dil bilgisi öğretimini dil öğretiminin bir parçası olarak kabul ettiği bundan dolayı da öğretilmesinin gerekliliğini vurguladıkları dikkat çekmektedir. Bu kapsamda dil bilgisinin kurs boyunca her seviyede öğretilmesi öğrenciler tarafından en sık (f=29) ifade edilen başlık olurken bunu, dil bilgisi öğretiminin öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmesi önerisi takip etmiştir. Öğrencilerden bazıları dil bilgisinin temel düzeyde öğretilmesinin yeterli olacağı düşüncesine (f=5) sahip olduğu görülürken bazı öğrencilerin de dil bilgisi öğretiminin gereksiz olduğu düşüncesine (f=4) sahip oldukları görülmüştür. Öğrencilerin dil bilgisi eğitiminin kimler için önemli olduğu konusundaki düşünceleri ele alındığında sırasıyla *Türkiye’de çalışmak isteyenler için* (f=14), *Türkçe öğrenen herkes için* (f=14), *Türkçeyi üst düzeyde kullanmak isteyenler için* (f=16), *Türkiye’de eğitim almak isteyenler için* (f=11) başlıkları dikkat çekmektedir. İletişim sırasında dil bilgisi hatası yapmanın anlaşılmaya etkisi noktasında öğrencilerin çoğunluğu (f=42) bu durumun olumsuz bir etkisi olmadığını anlaşılabildiklerini belirtirken bir kısım öğrenci (f=6) anlaşamadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu düşüncelere yönelik bazı öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Düzenli konuşmak için gramer lazım. Üniversitede okudum ve sokak Türkçesi konuşmak istemiyorum. (Ö16)

Türkçe öğrenmek isteyen herkese gereklidir. Bence hep öğrenmeliyiz. (Ö28)

Öğrencinin ihtiyaçlarına ve amaçlarına göre aslında. Bana göre ne kadar fazla bilmiş olursam o kadar kâr. (Ö38)

Bana göre öğrencinin neden Türkçeyi öğrendiğine bağlı. Mesela eğer eğitim/iş ise tabii gramer öğretimi derinden olmalıdır. Genel olarak gramer öğretiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Öğrenci hangi hedefle öğreniyorsa öğrensin ama iyice bilmek hiçbir zaman kötü olmaz. (Ö40)

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “ders kitaplarının öğrencilerin dil ihtiyacını karşılamada yeterliği üzerine görüşler” analiz edilerek Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Ders Kitaplarının Öğrencilerin Dil İhtiyacını Karşılamada Yeterliği Üzerine Görüşler

Tema	Alt tema	Kod	Katılımcılar	f
Ders kitapları	Dil öğrenme ihtiyacı	Karşılar	Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö36, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö46, Ö48	36
		Karşılamaz	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö11, Ö15, Ö17, Ö22, Ö26, Ö35, Ö37, Ö47	12
Kitaplardaki tablolar, yönergeler	Anlaşılır	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö30, Ö31, Ö33, Ö34, Ö37, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö47, Ö48	36	
	Anlaşılır değil	Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö22, Ö29, Ö32, Ö35, Ö36, Ö46	11	
Kitapların içerikleri (metin, alıştırma vb.)	Yeterli	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö36, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö45, Ö47, Ö48	41	
	Yetersiz	Ö1, Ö5, Ö9, Ö16, Ö18, Ö37, Ö46	7	
Öneriler	Daha çok metin ve diyalog içermeli	Ö2, Ö3, Ö32, Ö35, Ö40	6	
	Daha çok pratik yapmaya imkân tanımalı	Ö3, Ö14, Ö17, Ö22, Ö31, Ö34, Ö46	7	
	Dijitalleşmeli	Ö10, Ö42, Ö47	3	
	Gramer anlatan bölümler daha açık ve daha fazla olmalı	Ö14, Ö29, Ö37	3	
	Dil becerilerine daha fazla odaklanılmalı	Ö18, Ö22, Ö31, Ö36, Ö38	5	
	Daha anlaşılır ve basit olmalı	Ö25, Ö26, Ö29, Ö39, Ö44, Ö45	6	
	Oyunlaştırmalar yer almalı	Ö28, Ö41	2	

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğrencilerin ders kitaplarının dil ihtiyacını karşılamada yeterliği üzerine görüşleri incelendiğinde öğrencilerin genelinin (f=36) ders kitaplarını dil öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabilen, anlaşılır ve içerik bakımından yeterli bulduğu ama bazı katılımcıların (f=12) dil öğrenme ihtiyaçlarını karşılamadıkları yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Ders kitaplarına yönelik olumlu görüşler fazla olmasına karşılık öğrencilerin ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik önerileri de fazladır. Bazı öğrencilerin ders kitaplarının dil ihtiyacını karşılamada yeterliği üzerine görüşleri şu şekildedir:

Her materyaller iyi, fakat tabloları biraz açık gerekiyor. Öğretmensiz hiç anlayamam. (Ö18)

Anlaşılması için daha kolay, her paragraftan sonra bir sözlük olmalı. Gramer tablolarını anlamak için daha kolay olmalıdır. Her metinde bir seslendirme olmalı- okurken doğru telaffuzu dinlemek önemlidir! (Ö29)

Kolay ve herkese açık olmak zorunda çünkü okuyan öğrencilerin çok farklı yaşı var, hem de çok farklı ülkeler. Mesela Azerbaycan'dan gelene kolay gelebilir çünkü dilleri benziyor, ama bu Amerikalı için zor. (Ö44)

Belki çalışma kitapları yerine programa dijital dil uygulaması eklemek gerek. Öğrencilerin seviyesine ve ihtiyaçlarına göre ayarlanabilen uygulama. Böylece her öğrenci, öğrenme sürecindeki en büyük problemlerinin üstesinden gelebilir ve gelecekteki bilgiler için güçlü bir temel oluşturabilir. (Ö47)

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin “birlikte eğitim gördüğü yaş gruplarına yönelik görüşleri” analiz edilerek Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin Birlikte Eğitim Gördüğü Yaş Gruplarına Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
Farklı yaş gruplarının aynı sınıfta öğrenim görmesi	Olumlu etkiler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö28, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö37, Ö39, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44, Ö48	29
	Olumsuz etkiler	Ö10, Ö14, Ö27	3
	Etkisi olmaz	Ö4, Ö6, Ö9, Ö13, Ö20, Ö21, Ö22, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö36, Ö38, Ö40, Ö45, Ö46, Ö47	17

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun (f=29) farklı yaş gruplarıyla birlikte aynı sınıfta eğitim almalarının olumlu bir etkisi olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Fakat buna karşılık yine öğrencilerin küçümsenemeyecek bir kısmı (f=17) bu durumun eğitim sürecinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Aynı sınıfta farklı yaş gruplarının bulunmasının eğitim sürecine olumsuz etkisi olduğu yönünde sadece 3 öğrenci görüş bildirmiştir. Bu çerçevede bazı öğrencilerin birlikte eğitim gördüğü yaş gruplarına yönelik görüşleri şu şekildedir:

Bence yaş farkı önemli değil. Çünkü herkes kendisi için öğreniyor. (Ö6)

Bence 70 yaşlı bir insan Türk dilini öğrenirse benim için çok motivasyon olur. O öğrenebilse ben öğrenebilirim. (Ö15)

Bana daha yakın yaş grubunda olmak tercih ediyorum daha küçük yaşlarla olmak bence öğrenme sürecine engel ediyor çünkü bilgi, hayat tecrübesi ve düşünceler farklı oluyor. (Ö26)

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dil ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmanın verileri Akdeniz Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi TÖMER’de eğitim gören

öğrencilerden elde edilerek analiz edilmiş ve ulaşılan sonuçlar aşağıda sunularak alan yazındaki benzer çalışmalarla karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde; katılımcı öğrencilerin birden fazla amaç doğrultusunda Türkçe öğrenmek istedikleri tespit edilmiştir. Bu amaçlara bakıldığında Türkiye’de yaşamak, Türk kültürünü tanımak, Türkiye’de eğitim almak, Türk olan yakınlarıyla iletişim kurabilmek, Türkiye’ye turist olarak gelmek, farklı dilleri öğrenmek gibi amaçların bulunduğu tespit edilmiştir. Tunagür ve Kardaş (2021) Suriyeli öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme gerekçelerinde Türkiye’de yaşamak, Türkiye’de eğitim almak ve sosyal yaşama uyum başlıklarını tespit etmişlerdir. Yine Direkci, Şimşek ve Akbulut (2020) yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kültür aktarımı konulu yaptıkları çalışmada öğrencilerin Türkiye’de yaşamak, eğitim almak gibi amaçlarının öne çıktığını, Maden ve İşcan (2011) Hindistan’da yaptıkları çalışmada katılımcı öğrencilerin Türk dilini öğrenme amaçlarının meslek sahibi olmak, Türk tarihini, kültürünü ve medeniyetini merak etmek ve tanımak, çok dilli olmak, Türkiye’yi tanımak ve ziyaret etmek olduğunu, Sayar (2019) ve Yılmaz (2014) yaptıkları çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin amaçlarının Türk kültürünü daha yakından tanımak ve Türkçede uzmanlaşmak olduğunu tespit etmişlerdir.

Katılımcıların dil ihtiyaçlarını karşılayacak dil düzeylerine bakıldığında C1 düzeyinin katılımcıların çoğunun ihtiyaçlarını karşılayacağı tespit edilmiştir. Katılımcıların dil becerilerine yönelik ifadeleri incelendiğinde en fazla ihtiyaç duyulan becerinin konuşma olduğu, bunu dinleme, okuma ve yazma becerilerinin takip ettiği görülmektedir. Bunun yanı sıra katılımcılar en fazla konuşma ve yazma dil becerilerinde zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Kan, Sülüoğlu ve Demirel (2013) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların neredeyse tamamı en fazla konuşma becerisini geliştirmede zorluk çektiklerini ifade ederken eğitimcilerin de büyük çoğunluğu kendilerinin, katılımcıların konuşma becerilerini geliştirmede zorlandıklarını belirtmişlerdir. Gani ve Kuruoğlu (2021) tarafından yapılan İzmir’deki Suriyeli mülteci çocukların ifade edici dil becerilerinin incelendiği araştırmada katılımcıların %71’i “Türkçeyi anlamakta mı, konuşmakta mı zorluk yaşıyorsunuz?” sorusuna “konuşmak” yanıtını vermişlerdir. Karabulut ve Karabulut (2021) tarafından yapılan araştırmada Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin anlama becerisi bağlamında temel dil ihtiyacının dinleme, anlatma becerisi bağlamında temel dil ihtiyacının ise konuşma olduğu, en kolay geliştirdikleri dil becerisinin dinleme, en zor geliştirdikleri dil becerisinin ise yazma olduğu ortaya konulmuştur. Büyükkiz ve Hasırcı, (2013) tarafından yapılan çalışmada Türkçe konuşmanın zor olduğu, konuşma becerisinin gelişmesine yönelik sınıf içinde ve dışında öğretmenlerle öğrencilerin farklı sorumluluklar taşıdığı, çevre faktörünün bireylerin konuşma becerisi üzerinde etkisi olduğu bazı sesleri seslendirmenin zor olduğu ve bireylerin ana dillerinin Türkçe konuşmalarında etkisi olduğu tespit edilmiştir. Göçer ve Karadağ, (2020) tarafından yapılan araştırmada ise iletişimsel beceriler olan konuşma ve dinlemenin ayrı ayrı incelendiği ve bu becerileri geliştirmede farklı eksikliklerin olduğu için yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmalar araştırmanın konuşma ve yazma becerisinin en zorlanılan beceri olması sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların dört temel dil becerisinin geliştirilmesine yönelik önerileri incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun eksiklikleri gidermek için yapılacak çalışmaları kendilerinin yapması gerektiğini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra katılımcıların temel dil becerilerinin geliştirilmesi için eğitim programında ve ders kitaplarında düzenlemelerin

yapılarak daha yoğun işlenmesi gerektiği ve sınıf içinde de bu doğrultuda daha fazla etkinlik yapılması gerektiği yönündeki görüşleri dikkat çekmektedir.

Katılımcıların dil bilgisi öğretimi ile ilgili görüşleri incelendiğinde dil bilgisi öğretimi dil öğretiminin ayrılmaz bir parçası olarak gördükleri ve bu nedenle öğretilmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Bazı katılımcılar dil bilgisinin temel seviyede öğretilmesini yeterli bulurken bazıları da gereksiz bulmaktadır. Öğrencilerin bir kısmı iletişim kurarken dil bilgisi hataları yapsalar bile karşı tarafın kendilerini anladıklarını dile getirirken bir kısmı da karşı tarafın kendilerini anlamakta zorluk çektiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcı öğrencilerin dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının yeterliği ile ilgili görüşleri incelendiğinde bazı öğrencilerin kullandıkları ders kitaplarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olduğu yönünde olumlu görüş bildirdikleri görülürken çoğunluğunun da olumsuz görüş bildirdiği dikkat çekmektedir. Biçer ve Kılıç, (2017) yaptıkları çalışma neticesinde öğretmenlerin ders kitaplarının birçok eksikliğinin bulunduğu ve kitapların öğrenci seviyesine uygun olmadığı yönünde görüş bildirdiklerini tespit etmişlerdir. Şehitoğlu (2020) Hindistan’da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okutulmakta olan ders kitaplarında özellikle metinlerin seçimi ve dil özellikleri yönünden bazı eksiklerin olduğunu belirlemiştir. Bu sonuçlar ders kitaplarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğuna yönelik görüşlerle örtüşmektedir.

Katılımcı öğrencilerin beraber eğitim gördüğü öğrencilerin yaşlarına yönelik görüşleri incelendiğinde çoğunluğunun farklı yaş gruplarının aynı sınıfta yer almasının öğrenmeyi olumlu etkilediğini belirttiği ama önemli bir kısmının da bu durumun öğretim sürecine herhangi bir etkisinin bulunmadığını belirttiği görülmüştür. Bu sonuçlara dayanarak dil öğretimi sınıflarında farklı yaşta öğrencilerin bulunmasının öğretimi olumsuz etkilemediği aynı yaşta olan öğrencilerden oluşan bir sınıf oluşturmanın zorunlu olmadığı söylenebilir.

Etik Metin

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, Ö. (2018). *Gürcistan’da yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil ihtiyaçları ile motivasyon engelleri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye.
- Aksoy, K. (2021) *Yabancılar Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi: Tunus örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef kitlenin / “öğrenen”in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Balcı, M. (2016). Tarihî seyrinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi I: cumhuriyet dönemi öncesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. H. Develi vd. (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem ve uygulamalar-I* içinde (ss.11-52). Kültür Sanat Basımevi.
- Balcı, M. & Melanlıoğlu, D. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 173-198.
- Başaran, M. & Benseghir, R. (2021). Uzaktan eğitimle Türkçe öğrenme sürecinde A1 düzeyindeki Arap öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler ve çözüm önerileri. *Temel Eğitim*, (12), 18-24.
- Biçer, N. & Kılıç, B. S. (2017). Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 649-663.

- Boylu, E. ve Çangal, Ö. (2014) Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: İran Örneği. *Uluslar arası Dil Akademisi Dergisi*, 2(4), 127-151.
- Büyükikiz, K. K. & Hasırcı, S. (2013). Views of Turkish learners as a foreign language about speaking skill. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 897-912 .
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.
- Chmiliar, I. (2010). *Multiple-case designs*. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), in *Encyclopedia of case study research* (pp 582-583). SAGE Publications.
- Çalışkan, N. & Çangal, Ö. (2016). Needs analysis in teaching Turkish to foreigners: The case of Bosnia Herzegovina. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 13(2).
- Çangal, Ö. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Deliktaş, A.(2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: İstanbul örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Direkci, B. , Şimşek, B. & Akbulut, S. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme sürecinde kültür aktarımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* , 8(22) , 278-293.
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal geliştirme ve materyallerin etkin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-8.
- Eraslan, F. & Yücel, D. (2021). Ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan yabancılara Türkçe öğretimine bakışı (Kazakistan ve Bosna-Hersek örnekleri). *Kesit Akademi Dergisi* , 7(26), 483-499.
- Ertugay, F. (2019). Sosyal bilimlerde nitel araştırma/esnek desen araştırması: alana ilişkin zorluklar, sorunlar ve imkânlar. *Nitel Sosyal Bilimler*, 1(1), 48-68.
- Farzan, F. (2019). Afganistan'da Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik dil ihtiyaç analizi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- Gani, B. N. & Kuruoğlu, G. (2021). *Mültecilerin dil sorunu: İzmir'de yaşayan Suriyeli mülteci çocukların Türkçe ifade edici dil becerilerinin incelenmesi* [Sözlü Bildiri]. Dokuz Eylül Üniversitesi Uluslararası Konferansı, Göç: Önümüzdeki Yirmi Yılın Projeksiyonu ve Ötesi, İzmir, Türkiye.
- Gerring, J. (2007). *Case study research: Principles and practices*. Cambridge University.
- Göçer, A. & Karadağ, B. F. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel becerilerin geliştirilmesi durumunun incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 71-80.
- Gök, V. (2021). Evaluation of opinions of teachers teaching Turkish as a foreign language on distance education. *Turkophone*, 8(3), 99-115.
- Jilta, G. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenene yönelik dil ihtiyaç analizi: Kosova örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Kan, M., Sülüsoğlu, B. & Demirel, Ö. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı ile ilgili okutman ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 29-42.
- Karabulut, N. G. & Akın Karabulut, B. (2021). Türkiye'de eğitim gören yabancı öğrencilerin dil ihtiyaçlarının öğretmen görüşleri üzerinden belirlenmesi: Ankara örneği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(5), 45-62.
- Kayan, M. F. & Kılıç, A. (2021). Farklılıklarımız Zenginliğimiz mi? Bir İhtiyaç Analizi. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 1(6), 60-70.
- Kibar, E. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrenen ihtiyaçlarının belirlenmesine ilişkin yapılan çalışmalar üzerine bir değerlendirme. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (7. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Kongresi Özel Sayısı), 180-191.
- Krippendorff, K. (1980). *Content analysis: an introduction to is methodology*. Beverly Hills.

- Maden, S. & İşcan, A. (2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi amaç ve sorunlar (Hindistan örneği). *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5).
- Orhan, D. (2019) *İsveç'te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yetişkinlerin dil ihtiyaçları analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ramanenkava, A. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi: Belarus örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Richards, J. C. (2001). *Curriculum development in language teaching*. Cambridge University.
- Sayar, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenlerine yönelik bir ihtiyaç analizi: Cibuti örneği. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (5), 95-108 .
- Stone, P. J., Dunphy, D. C., Marshall, S. S., & Ogilvie, D. M. (1966) *The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis*, The M.I.T.
- Şehitoğlu, M. (2020). Hindistan Jamia Millîa İslamia Üniversitesinde okutulan yabancılara Türkçe öğretimi Türkçe ders kitapları üzerine bir değerlendirme. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 106-127.
- Şen Yaman, G. (2022). Arapça öğretiminde uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik akademisyen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1. Uluslararası Yabancı Dil Eğitimi Sempozyumu (YABDİLSEM) Özel Sayısı),79-114.
- Tanyaş, B. (2014). Nitel araştırma yöntemlerine giriş: genel ilkeler ve psikolojideki uygulamaları. *Eleştirel Psikoloji Bülteni*, 5, 25-38.
- Tunagür, M. & Kardaş, M. N. (2021). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme yaşantıları (amaçları ve süreçte yaşadıkları sorunlar) üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1) , 120-136.
- Uzdu Yıldız, F. & Ramanenkava, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi: Belarus örneği. *Journal of Language Education and Research* , 6(2), 531-559.
- Walker, K. (2007). *Needs assessment. research brief*. Education Partnerships.
- Weber, R. P. (1989). *Basic content analysis*. Sage.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112). <http://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5326/1485>
- Yılmaz, F. (2014). An investigation into students' Turkish language needs at jagiellonian university in Poland. *Educational Research and Reviews*, 9(16), ss. 555-561.
- <http://ihtiyacanalizi1.blogspot.com/>

EXTENDED ABSTRACT

Determining The Language Needs Of Students Learning Turkish As A Foreign Language

This research on teaching Turkish to foreigners is a qualitative research aiming to determine the language needs of students learning Turkish as a foreign language. The sub-problems of the research are as follows: 1. What are the opinions of the students who learn Turkish as a foreign language on the aims of learning Turkish? 2. What are the opinions of students who learn Turkish as a foreign language about the language level that will meet their Turkish learning needs? 3. What are the opinions of students learning Turkish as a foreign language on basic language skills? 4. What are the suggestions for improving the basic language skills of students learning Turkish as a foreign language? 5. What are the views of students learning Turkish as a foreign language on grammar teaching? 6. What are the opinions of the students who learn Turkish as a foreign language on the adequacy of the textbooks in meeting the language needs of the students? 7. What are the opinions of the students who learn Turkish as a foreign language about the age groups they study with?

In this study, case study, one of the qualitative research designs, was used. A case study is a detailed examination of a limited system in order to gather systematic information about its operation and operation. The study group of the research consisted of 48 students continuing their education at Akdeniz University TÖMER and Ankara University TÖMER Center and branches in the spring semester of the 2019-2020 academic year. In order to collect qualified data from the students, the condition of having taken at least one level was sought and A2 level was accepted as the lower limit. Personal information form and semi-structured interview form were used as data collection tools in the research. In the personal information form for students, there are 4 questions about the gender, age, mother tongue and language level of the participants. In the research, data were collected using the interview technique and a semi-structured interview form in order to collect information about all aspects of the subject. Interviews were recorded in online environments for 15-20 minutes, recorded and then transcribed. The collected data were analyzed by the researcher and a field expert. When the results of the research are evaluated; It has been determined that the participating students want to learn Turkish for more than one purpose. When we look at the basis of these purposes, they are currently living in Turkey. Apart from this purpose, it has been determined that students also have goals such as living in Turkey, getting to know Turkish culture, getting education in Turkey, communicating with Turkish relatives, coming to Turkey as a tourist, and learning different languages. Considering the language levels that will meet the language needs of the participants, it has been determined that most of the participants will meet the needs of the C1 level. Apart from this, some of the participants stated that the B1-B2 level could also meet their needs, while none of the participants stated that the A1-A2 level would meet their needs. When these expressions of the participants are examined, it can be said that they generally want to learn the Turkish language at a level that they can understand/explain as well as possible, with both grammatical, figurative and formal expressions. When the expressions of the participants about language skills are examined, it is seen that the most needed skill is speaking, followed by listening, reading and writing skills. Considering the participants' Turkish learning objectives, it is a natural result that speaking skills take the first place. The most frequently used and most needed language skills of the participants show parallelism. In addition, the participants stated that they had the most difficulty in speaking and writing language skills.

As a result of the research, students who learn Turkish as a foreign language want to learn this language at least at B level for more than one purpose, they need verbal communication skills the most, they see grammar teaching as an integral part of language teaching, although some have positive opinions about the adequacy of the textbooks, the majority of them do not. It has been determined that they have negative opinions and that the age of the students they study with has a positive effect on their learning or does not have any effect. When the suggestions of the participants for the development of four basic language skills were examined, it was determined that the majority of the participants stated that they should do the work to be done to eliminate the deficiencies. In addition, the opinions of the participants that it is necessary to make arrangements in the education program and textbooks in order to develop basic language skills, and that more activities should be carried out in this direction in the classroom draw attention. When the views of the participants about grammar teaching were examined, it was seen that they saw grammar teaching as an integral part of language teaching and therefore stated that it should be taught. While some participants find teaching grammar at the basic level sufficient, others find it unnecessary. When asked about their opinions about who is important for grammar education, it was seen that the students made a ranking as for those who want to work in Turkey, for anyone learning Turkish, for those who want to use Turkish at a high level, and for those who are considering studying in Turkey. While some of the students stated that even if they made grammatical mistakes while communicating, the other party stated that they understood them, while others stated that the other party had difficulty in understanding them. When the opinions of the participant students about the adequacy of the textbooks used in language teaching are examined, it is noteworthy that some of the students stated that the textbooks they used were sufficient to meet their needs, while the majority of them reported negative opinions. It is also noteworthy that the students expressed more opinions as their current language level increased. When the opinions of the participant students about the ages of the students they were educated with were examined, it was seen that most of them stated that being in the same class of different age groups had a positive effect on learning, but a significant part of them stated that this situation did not have any effect on the teaching process. Based on these results, it can be said that the presence of students of different ages in the language teaching classes does not affect the teaching negatively, and it is not necessary to create a class consisting of students of the same age.

"Journal of Education and New Approaches - JENA" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).